

MEDELELSER

Nr. 1. Januar 2002

1. Bedrageri, groft - Dokumentfalsk - Sammenstød - Rettighedsfortabelse - Beviser - Teleoplysninger
2. Sædelighedssag - Anden kønslig omgængelse med steddatter - Blufærdighedskrænkelse - Erstatning - Betinget straf
3. Dokumentfalsk - Hæleri - Strafnedsættelse - Afhængighedsforhold og pres
4. Medsigtedes overværelse af indenretlig forklaring - Retsmøde - Kæreadgang
5. Varetægtsfængsling - Isolation
6. Færdselsloven - Vigepligt - Frakendelse - Egen skyld
7. Politiafhøringer - Handicappede - Vidneførsel ved politifolk
8. Klageretskendelse - Forsvarerbeskikkelse - Menneskerettigheder
9. Vold, grov - Nødværge - Våbenloven

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Postbox 1051
1007 København K
Telefon 3311 7522
Telefax 3332 4775

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Mogens Juhl
næstformand, Odense

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hans Kjellund
Århus

Mona Martens
Aalborg

Niels Forsby
København

Sven-Erik Poulsen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1100**

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Domsafsigelser i TV – En kikset forestilling

Forrige sommer sad redaktøren i sin feriebolig og udarbejdede størstedelen af referatet i den næstfølgende sag om forsikringsdirektørens og entreprenørens storsvindel ud fra en meget velskrevet byretsdom.

Redaktøren var derfor tilstrækkelig nysgerrig til, at hun også ville se den på forhånd annoncerede domsafsigelse i ankesagen i TV. Selve resultatet var naturligtvis tilfredsstillende, der kom den forskel i strafudmålingen, som en del havde efterlyst, men selve TV-udsendelsen var temmelig kikset.

Der var under størstedelen af transmissionen af oplæsning af domsresultatet ikke lyd på. Udenfor retslokalet stod så en TV-journalist, der heller ikke havde kunnet høre, hvad der foregik, men som gennem sin øresnegl fik meddelt, at begge var blevet idømt 5 års fængsel, hvilket han viderebragte, ligesom det kom på undertekster på skærmen. Endelig bildte han seerne ind, at landsrettens dom ville være på flere hundrede sider. Rent faktisk er den på 14 sider.

Selv om de tiltalte tidligere under sagen har været ret ivrige for at optræde i TV, kan man efter redaktørens opfattelse fortsat diskutere det anstændige i, at der optages billeder af dem, mens de får forkyndt en længe-revarende fængselsstraf.

Bedrageri, groft - Dokumentfalsk - Sammenstød - Rettighedsfortabelse - Beviser - Teleoplysninger

Straffelovens § 171, § 279 og § 286.

Århundredet er jo ungt, så det er indtil videre århundredets største svindelsag med falske fuldmagter og garantier, der førte til lån eller kautioner for et samlet beløb på 2,3 mia. kr. Forsikringsdirektør og entreprenør idømt henholdsvis 4 og 6 års fængsel og rettighedsfortabelse for både dokumentfalsk og bedrageri. Sagen viser i øvrigt, at det kan være usundt at tale for meget i mobiltelefon. Under hensyn til den betydelige - men ikke særlig saglige - offentlige omtale, er referatet mere fyldigt end sædvanligt, specielt med hensyn til de seneste forhold umiddelbart før afsløringen.

Ø.L. 6. afd. a.s. S-2844-00, 11/1 2002

Adm. forsikringsdirektør R på 55 år og entreprenør T på 45 år var tiltalt i forhold 1 a-f for dokumentfalsk efter straffelovens § 172, stk. 1, jfr. § 171 og bedrageri af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 286, stk. 2, jfr. § 279 ved i forening i perioden fra februar 1998 og fremefter at have gjort brug af en række falske dokumenter, der falskeligt af R var påført direktør L's underskrift, til etablering af lån i en spansk bank på henholdsvis 36 mill. kr. og 149 mill. kr. til T's byggeprojekter. (Det beskrives i anklageskriftet nærmere, hvorledes falske fuldmagter blev brugt i forbindelse med afgivelse af kautionserklæringer fra forsikringsselskabet).

Subsidiært var T tiltalt for groft bedrageri i forbindelse med, at banken udbetalte ca. 140 mill. kr. under den vildfarelse, at beløbet skulle bruges til et spansk byggeprojekt, men faktisk blev brugt til danske aktiekøb.

I forhold 2 var begge tiltalt efter de ovennævnte bestemmelser for brug af falske fuldmagter, hvorved de formåede en udenlandsdanser U til at kautionere for et lån i Amager-banken på 180 mill. kr.

I forhold 3a-d var begge tiltalt efter de samme bestemmelser for brug af falske dokumenter, hvorved de formåede SparBank Vest til at stille garantier på henholdsvis 32,5 og 15 mill. kr. i forbindelse med en grund på Tuborg Havn.

I forhold 4a-c var begge tiltalt efter de samme bestemmelser for brug af falske garantier, hvorved de formåede LGT Bank, Liechtenstein til at yde lån til T's selskaber på henholdsvis 150 og 320 mill. kr.

I forhold 5a-b var begge tiltalt efter de samme bestemmelser for brug af falske dokumenter, hvorved de formåede et norsk selskab til at indgå bindende aftale om salget af en aktiepost i et ejendomsaktieselskab på 703 mill. kr.

Der var påstand om fængselsstraf og rettighedsfortabelse. Ingen af de tiltalte var tidligere straffet. R erkendte sig skyldig i dokumentfalsk, men nægtede sig skyldig i bedrageri, han påstod frifindelse for rettighedsfortabelsen. T nægtede sig i det hele skyldig.

Retsbogen er på over 400 sider. 49 vidner blev afhørt, herunder diverse direktører, advokater og en tidligere statsminister, der kort var inde i sagen, idet det var på tale, at han skulle være formand for bestyrelsen i et af T's under sagen erhvervede selskaber. Dommen er på 87 sider.

Anklagemyndigheden havde rejst tiltale for både dokumentfalsk og bedrageri, da straffelovens dokumentbestemmelse ikke på samme måde som bedrageribestemmelsen direkte beskriver den forvoldte formuekrænkelse, og da der endvidere var tale om, at de falske fuldmagter var blevet anvendt som grundlag for underskrivelse af aftaler og garantier. Der forelå derfor efter anklagemyndighedens opfattelse flere handlinger, der hver for sig realiserede gerningsindholdet i § 171 og § 279. Begge havde haft forsæt, da de begge havde været bekendt med de falske underskrifter. Det samlede beløb i de falske dokumenter udgjorde 3,7 mia. kr. Der var ydet lån eller stillet kaution for et samlet beløb på 2,3 mia. kr., hvorved der havde været risiko for et tilsvarende tab.

R's forsvarer gjorde gældende, at ingen af de objektive betingelser for at dømme efter § 279 var opfyldt, ligesom R ikke havde haft forsæt hertil. R havde ikke haft konkret viden eller formodning om, hvad T ville bruge dokumenterne til. T havde været hovedmanden, og R havde ikke haft noget selvstændigt motiv til den begåede kriminalitet. R havde været pennefører for T og havde medvirket til en hurtig opklaring af sagen.

T's forsvarer gjorde gældende, at der ikke var ført bevis for, at T havde været vidende om eller var medskyldig i R's forfalskninger. Der var materielt ikke grundlag for at straffe for bedrageri og dokumentfalsk i sammenstød. De underliggende forretninger var i øvrigt naturlige og fornuftige, hvor der var fuld sikkerhed for de involverede parter, og hvor ingen led tab. Anklagemyndighedens erstatningsopgørelse var udokumenteret. Særligt vedr. den subsidiære påstand i forhold 1 blev det gjort gældende, at det af lånedokumentet fremgik, at lånet var til fri rådighed. (Forsvarernes synspunkter vedr. T er gengivet over 4 sider i dommen. Som sidste synspunkt var det an-

ført, at det generelt burde indgå i rettens overvejelser til fordel for T, at der var begået en række graverende fejl under politiets efterforskning af sagen).

Byretten bemærkede bl.a., at det var sagens hovedspørgsmål, om T kunne anses som medskyldig i tiltalen for dokumentfalsk. Desuden hvorvidt en af de tiltalte eller begge kunne anses for skyldige i bedrageriltalen.

R havde bl.a. om det første falske dokument, en fuldmagt af 26/9 1997, udtalt, at denne blev lavet efter opfordring af T, der overværede, at direktør L's underskrift blev klippet ud af en indbydelse og kopieret over på fuldmagten. Det var efter forhistorien iflg. R usandsynligt for T, at forsikringsselskabet ville investere i et byggeri i Spanien. T forklarede herom, at han i 1992 var blevet "lagt på is", men at han i 1995 følte, at han var "taget ind i varmen igen". Han afviste R's forklaring om tilblivelse af fuldmagten. Det fremgik i øvrigt af sagen, at R den 10/10 1997 modtog 1,1 mill. kr. af T, at beløbet blev overdraget i kontanter på gaden, og at der ikke blev udfærdiget dokumenter parterne imellem vedrørende beløbet, der efter R's forklaring skulle bruges til en ekstraordinær indbetaling i et kommanditselskab.

T havde i første omgang under grundlovsforhøret oplyst, at han intet kendte til rentefrie lån parterne imellem - det måtte være tankespind fra R's side. Der eksisterede intet gældsforhold mellem dem. Han fastholdt dette, efter at være foreholdt R's forklaring om de 1,1 mill. kr. Senere under varetægtsfængslingen oplyste T, at han sammen med R havde foretaget en investering i en erhvervsjendom, og at de havde aftalt at dele gevinsten. Under domsforhandlingen oplyste T, at R havde spurgt ham, om han ville investere i et 10-mandsprojekt, hvor direktør L også var investor (selv om denne ikke stod på listen). Der blev ikke lavet papirer, fordi T mente, at investeringen ikke skulle være kendt af andre, da den nemt kunne misforstås.

Det var om en af de senere falske fuldmagter oplyst, at denne og en kautionserklæring af 8/12 1998 var udskrevet fra T's computer hhv. kl. 11.52 og 11.57, og at de var påtegnet på notarialkontoret inden kl. 15 samme dag. T forklarede, at han godt kunne have været inde på kontoret for at hente dokumenterne på de pågældende tidspunkter. Han huskede ikke, hvordan kopiering til forsikringsselskabets papir skete. Han havde somme tider været imponeret over, hvor hurtigt det var muligt for R at fremskaffe direktør L's underskrift, men det havde ikke givet ham anledning til nogen mistanke.

Retten fandt ikke grundlag for at antage, at andre end R havde kendskab til og havde godkendt projektet i Spanien. Vidner havde på en række punkter taget afstand fra T's forklaring, bl.a. om indholdet af deres samtaler med T, og bestridt, at de havde kunnet give T anledning til at tro, at de kendte til projektet i Spanien. Det blev tillagt vægt, at T i modsætning til R nok havde kunnet forklare om en række forhold i forbindelse

med projektet i Spanien, men ikke havde kunnet huske noget nærmere om den faktiske gennemførelse af finansieringen og ekspeditionen af de afgørende dokumenter i den forbindelse.

Efter det oplyste var der i en række tilfælde ikke forud for underskrivelsen af dokumenterne blevet afleveret skriftligt materiale ud over selve dokumentudkastene, hverken til R eller andre. Der kunne derfor ikke have været mulighed for, at der i forsikringsselskabets regi kunne foretages en nærmere vurdering af kontraktforholdene med henblik på etablering af et beslutningsgrundlag for selskabernes bestyrelse. Selve dokumentudkastene havde ofte først ligget klar fra T's side ganske kort før, de skulle underskrives af R og L. Endvidere forekom selve det forhold, at T og hans ansatte - og ikke forsikringsselskabet eller selskabets sædvanlige advokater - stod for udfærdigelsen af en række af sagens dokumenter og herunder kopierede dokumenter over på forsikringsselskabets papir, meget usædvanligt.

Retten tilsidesatte derfor T's forklaring om manglende kendskab til R's forfalskninger. T måtte endvidere have været klar over, at de kontrakter m.v., som R underskrev på vegne forsikringsselskabet med sit eget navn, også savnede reelt grundlag.

Retten lagde endvidere til grund, at R i det alt væsentlige var bekendt med, hvad formålet med de falske dokumenter og de øvrige dokumenter var, idet dette dels fremgik af indholdet, dels måtte være fremgået af de samtaler og møder, R deltog i med T og andre. R måtte også have været bekendt med, at T faktisk gjorde brug af dokumenterne.

Da de låntagende selskaber ikke umiddelbart var i stand til at tilbagebetale lånene, og tilbagebetalingen afhang af gennemførelsen og driften af det planlagte byggeprojekt, blev banken på tidspunktet for lånebevillingerne påført en væsentlig risiko for at lide betydelige tab. Herefter fandtes de tiltalte skyldige i dokumentfalsk og bedrageri som beskrevet i forhold 1, idet retten tiltrådte, at bedrageriforholdet under hensyn til størrelsen af de involverede beløb måtte betegnes som værende af særlig grov beskaffenhed.

Den nærmere bevisførelse og byrettens argumentation vedr. forhold 2 og 3 udelades. Det var i forhold 3 - byggeprojektet i Tuborg Havn - hvor T over for to ansatte damer på Royal Hotel i København fik disse til at skrive til vitterlighed ved at sige: "Ham, I så gå ud i mørk jakke, var L fra PFA."

Der var vekslende forklaringer fra T om, hvorvidt han selv havde set direktør L på et hotel i Vejle i forbindelse med indhentelse af underskrift.

Byretten hæftede sig blandt andet ved, at T på trods af, at han hævdede at have en aftale med PFA, to gange tilbød sit projekt vedr. Tuborg Havn til andre mulige kontrahenter.

Begge blev fundet skyldige efter tiltalen.

I forhold 4 lagde retten bl.a. vægt på, at T ikke havde været i stand til at forklare nærmere om omstændighederne i forbindelse med indhentelsen af L's underskrifter på de to fuldmagter dateret 29/10 1998 til trods for, at den endelige udgave af fuldmagten på 1,75 mia. kr. blev skrevet færdig af T eller hans ansatte samme dag, som mødet hos notaren fandt sted. T havde endvidere ikke givet en rimelig forklaring på, hvorfor fuldmagtsbeløbet i løbet af én dag var blevet hævet fra 165 mill. til 1,75 mia. kr. Retten fandt det usandsynligt og utroværdigt, at L uden nærmere gennemgang og sagsbehandling samme dag ville godkende og underskrive to fuldmagter som de foreliggende og herunder også godkende en forhøjelse af en størrelsesorden som den foreliggende.

(Der anføres i dommen side 62 yderligere argumenter, der imidlertid ville indebære referater af yderligere vidneforklaringer, ER).

Begge de tiltalte blev fundet skyldige i tiltalen i forhold 4, bortset fra at en af skadesløsbrevene ikke var blevet brugt over for banken.

Det sidste forhold drejede sig om T's planer om at erhverve en aktiepost i Gefion A/S, tilhørende et norsk selskab. Til brug for et møde den 21/12 1998 med nordmændene foreviste T en uigenkaldelig indeståelse fra forsikringsselskabet samt fuldmagt med L's forfalskede underskrift, dateret samme dag som mødet fandt sted.

R forklarede bl.a., at han så dokumenterne i notarens forværelse, hvor T havde bedt ham komme med kort varsel. Han forfalskede L's underskrift, mens T så på det. T fortalte, at aktieselskabet var en meget stor pengetank, og at de alle ville blive "stinkende rige". T huskede ikke detaljerne i forbindelse med tilblivelsen af disse dokumenter. Der kom et oplæg fra R. Foreholdt, at der i T's computer er fundet dokumenter, der indholdsmæssigt var identiske med indeståelsen og fuldmagten, forklarede T, at det så ud som om, dokumenterne var blevet skrevet rent på hans kontor. Han huskede fortsat ikke de nærmere omstændigheder, herunder hvordan teksten kom på forsikringsselskabets brevpapir og med L's underskrift. Det kunne godt passe, at dokumenterne var udskrevet lidt før kl. 12 den 21/12 1998, og at dokumenterne var på notarialkontoret inden kl. 15 samme dag. Han var glad for, at tingene var blevet ekspederet hurtigt hos forsikringsselskabet.

Nordmanden oplyste som vidne, at han på mødet samme aften i Oslo fik oplyst, at forsikringsselskabet stod bag. Efter at aftalen blev indgået den 22/12, rejste vidnet til København den 23/12 for at sikre sig, at det var rigtigt. Han ville gerne have et møde med R og L og havde spurgt T om dette. Det blev oplyst, at L var svær at få fat i. Vidnet mødtes med R og T, men følte sig stadig utryk omkring hemmelighedskræmmeriet om aftalen. Heller ikke den 29/12 og 30/12 var L i byen. Han opfattede det, som om R nærmest blev styret af T. Vidnet fik i januar at vide, at L skulle være i Luxembourg.

En anden nordmand, der havde deltaget i forhandlingerne, forklarede bl.a., at T i en telefonsamtale efter aftalens indgåelse havde sagt, "L er rasende", som følge af, at forsikringsselskabets navn var sluppet ud i forbindelse med en lækage. Foreholdt sin forklaring til politirapport vedstod vidnet og huskede nu, at T havde oplyst, at han netop havde haft et møde med R og L, der bekræftede, at handlen skulle gennemføres, men at forsikringsselskabet forbeholdt sig retten til at sagsøge det norske selskab.

Da det norske selskab fastholdt ønsket om yderligere sikkerhed, blev der den 13/1 1999 udfærdiget en selvskyldnerkaution, som R samme dag underskrev med sit eget navn og med L's forfalskede underskrift. R forklarede herom bl.a., at han ca. kl. 11 den pågældende dag var blevet ringet op af T. R skulle straks hente T på Capellakaj, fordi nordmanden var kommet til Danmark. Mens de passerede Marina Park, nævnte T, at det vist ikke var heldigt, at de blev set sammen. T gemte sig nede i bilen, da de holdt for rødt. Mødet blev holdt hos en kendt kunstner i Hellerup. Nordmændene ønskede en simpel kaution ændret til en selvskyldnerkaution. T's advokat skulle udarbejde dokumenterne. Nordmanden krævede at få L's underskrift og sagde, at han godt kunne tænke sig at træffe ham, men R sagde, at han ikke var i landet. T supplerede straks med en oplysning om, at L var i Luxembourg, selv om han ikke kunne vide noget om dette. R rykkede i løbet af dagen for dokumenterne. Han blev med T enig om at mødes på Hotel Admiral, hvortil R ankom med en veninde ca. kl. 20.15. De mødte T på slotspladsen ca. kl. 21.20. Det blev sagt, at erklæringen måtte være færdig inden kl. 22. Herefter kørte T igen. T kom tilbage med en hvid A4-kuvert fra forsikringsselskabet i hånden, hældte en masse papirer ud på bordet og rodede med dem, før han fandt det, R skulle skrive under på, en selvskyldnerkaution, hvorpå R skrev sin og L's underskrift. Straks efter sagde T, at det var en fejl, da det var en kopi. R skrev endnu engang sit og L's navn på en ny selvskyldnerkaution. Han mente ikke, at advokat A's vittighedspåtegning var på kautionserklæringen, da han skrev under. A var R bekendt ikke til stede på hotellet. Mens R sad med T, kom en større mængde mennesker, det gjorde T meget nervøs, og han dækkede både for papirerne og sit eget hoved. R redegjorde i retten for sin og venindens brug af mobil- og andre telefoner den pågældende aften.

T forklarede bl.a., at han på grund af stor presseinteresse havde arrangeret møde mellem nordmændene og R og L hos kunstneren i Hellerup. L kom imidlertid ikke. T følte sig under pres og prøvede under køreturen at overtale R til at træde frem. R fortalte, at L var bortrejst, vistnok til Luxemburg. T var den pågældende aften både på Admiral Hotel, hvor han ingen traf, dernæst Royal Hotel, hvor han samlede nogle papirer sammen og fortsatte til Hotel d'Angleterre, hvor han talte med nordmanden. Han fortsatte til sine advokater, hvor der var hektisk aktivitet med at få nordmandens advokater til at godkende teksten til selvskyldnerkautionen. T aftalte med R, at de skulle mødes på Admiral Hotel, og at R derfra skulle tage dokumenterne med til L og sørge for, at kautionen blev skrevet under. I en A4 kuvert medbragte han kautionen og en følgeskrivelse til nordmanden, hver i to eksemplarer, tillige med nogle ubenyttede dokumenter til R fra T's eget hotel. Så vidt han huskede, var der ingen underskrifter på selvskyldnerkautionen, han kiggede ikke specielt på den. Han mødte R på hotellet. Han så R skrive én gang på hvert af de to dokumenter. Han sagde pænt farvel til R's veninde, og da han vendte sig om, var R ved at pakke dokumenterne sammen. Han beholdt dem. Det var aftalt, at R skulle sørge for, at dokumenterne senere samme aften blev afleveret på Restaurant Alsace. Hertil kørte T, hvor han sammen med en anden skulle forberede en generalforsamling den følgende dag. Ved 23.30-tiden så T en A4-konvolut stå på en hylde ved døren til Ny Østergade nær restaurantens mønttelefon, som T havde benyttet flere gange for at prøve at ringe til R's mobiltelefon. Konvolutten var tydeligt påført T's navn. Han fortalte ved bordet, at papirerne var kommet, og ringede til sin advokat, der var på vej til d'Angleterre. A tog sig af at pakke en A5-kuvert til nordmanden. T afleverede dokumenterne til nordmanden i lobbyen. Han smed A4-kuverten i et askebæger og gik tilbage til Alsace. Han havde ikke set advokaten skrive til vitterlighed.

Foreholdt teleoplysningerne om, at R skulle have befundet sig i Måløv kl. 22.50, forklarede T, at han ikke vidste, hvor længe konvolutten havde stået ved telefonen, da han så den, men at den i hvert fald ikke stod der omkring kl. 23. Han vedstod, at han tidligere til politirapport havde forklaret, at kuverten med dokumenterne var i hans dokumentmappe, og at det var den, der var stillet i restauranten. Han forklarede endvidere i første omgang, at han glemte mappen, da han gik til d'Angleterre, og at den derefter blev bragt hen til d'Angleterre. Efter en pause i afhøringen rettede T uopfordret sin forklaring, idet han var blevet klar over, at han blandede forløbet den 13/1 1999 sammen med en tidligere episode i sommeren 1998, hvor han havde glemmt sin mappe på R's kontor. I forbindelse med de usædvanlige omstændigheder omkring anholdelsen, var "den sorte klap" gået ned, og han huskede ikke meget vedrørende den 13/1 1999.

R's veninde bekræftede R's forklaring, herunder at parterne var mødtes på slotspladsen, ikke på hotellet. Senere var T kommet tilbage til hotellet, vidnet gik udenfor,

fordi det lå i luften, at hun ikke skulle blive sammen med dem. Efter at have ventet i R's bil blev hun ringet op af denne, meget vel kl. 22.16, at de var færdige, og at han var på vej hjem til hende. Efter at være kørt hjem, sendte hun en SMS-besked til hans mobiltelefon kl. 22.50. Hun blev ringet op af R på sin faste telefon hjemme kl. 22.50. Hun fastholdt, at hun ikke kom ind på Admiral Hotel igen, efter at hun havde forladt hotellet første gang.

T's advokat A havde kl. 18.00 fået at vide, at man ville have L's underskrift på selvskyldnerkautionen. Vidnet talte med T, der havde fået at vide, at L ikke var at træffe i Danmark. Nordmændene fastholdt, så vidnet rettede dokumentet til, så der blev plads til L's underskrift. Ved 21-tiden kom T, han medbragte et begrænset antal brevpapir fra forsikringsselskabet og en kuvert, som han overgav. Det var stadigvæk vidnets opfattelse, at det kunne blive nødvendigt at skaffe L's underskrift på et senere tidspunkt. T var lidt pikeret over, at papirerne ikke var færdige. T sagde, at vidnet skulle sørge for at indhente R's underskrift, og oplyste, at R var på Admiral Hotel. Han mødte ved indgangen til Admiral Hotel R, der skrev under, mens vidnet så på det. R var alene, vidnet så ikke T. Vidnet skrev til vitterlighed samtidig. Det foregik o. kl. 22. R fik udleveret kuverten og de 2 dokumenter, sandsynligvis også nogle kopier. Senere på aftenen 15-20 minutter efter en telefonsamtale kl. 23, mødtes vidnet med T på d'Angleterre med henblik på den kommende generalforsamling.

Et vidne havde set T på Admiral Hotel 3-4 minutter over kl. 22 sammen med en gråhåret herre over nogle papirer.

Et bestyrelsesmedlem i et af T's selskaber havde den pågældende dag to møder med T på Royal Hotel. Formentlig kl. 22 ringede T og meddelte, at de kunne mødes på Alsace. Vidnet ankom mellem kl. 22.30 og 23.00, hvor T var i gang med at spise. De ting, T skulle have ordnet, var tydeligvis ikke på plads. Han forlod bordet tre gange, to forholdsvis kort, den tredje gang skulle han angiveligt mødes med nordmanden på d'Angleterre. Vidnet forlod selv restauranten ved 00.30-tiden. Han overværede ikke, at T talte i telefon ved bordet. T sagde ikke noget om, at han nu havde fået nogle papirer, eller at papirerne var kommet.

Ingen på Alsace kunne bekræfte T's forklaring. Restauratøren mente dog på et tidspunkt at have set en skygge ved døren. Den pågældende kunne have været på vej ind i restauranten, han kunne også have stået og kigget på spisekortet, der hænger uden for ved indgangsdøren.

Indhentede teleoplysninger viste bl.a., at R ringede til veninden 22.16, og at T ringede til sin advokat 22.17, og at T førte en samtale på 18 minutter med advokat C

22.49. Telefonsamtale og SMS-besked var udvekslet mellem R og veninden 22.50 i Ballerup-området.

T havde ført tre samtaler fra 23.27, 23.41 og 23.48 over sendemasterne Kgs. Nytorv, Øster Voldgade og Østbanegade. En taxabon viste, at T ankom til Admiral Hotel 22.00 og derfra blev kørt til Pistolstræde, hvor han blev sat af 22.20.

I T's taske efter anholdelsen blev der bl.a. fundet en ikke-sammenfoldet selvskyldnerkaution af 13/1 1999, forsynet med L's falske underskrift. Dokumentet befandt sig i en kuvert, der med håndskrift var påført advokat A's mobiltelefonnummer og direkte telefonnummer på kontoret. T oplyste i et retsmøde under varetægtsfængslingen, at han ikke præcist vidste, hvordan det var havnet i hans dokumentmappe, han vidste heller ikke, hvorfor dokumentet ikke var foldet. Han ændrede i forbindelse med protokolleringen forklaringen som forkert forstået. Det var advokat A, der på d'Angleterre samlede de ting sammen, som var i overskud, og lagde alle dokumenterne i T's kuvert. I den forbindelse undrede de sig over, at kopien af dokumentet, som nordmanden skulle have, var med tilbage i underskrevet stand. Han puttede det hele i sin mappe og tog det med på værelset.

Byretten tilsidesatte T's forklaring om sit manglende kendskab til, at R forfalskede L's underskrift på fuldmagten af 21/12 1998 og selvskyldnerkautionen af 13/1 1999. Retten lagde i overensstemmelse med R's forklaring til grund, at T overværede forfalskningerne henholdsvis i notarkontorets venteværelse og på Admiral Hotel. De dokumenter, der var forsynet med R's egen underskrift, savnede også reelt indhold.

Byretten lagde vægt på, at T ikke havde været i stand til at forklare nærmere om omstændighederne i forbindelse med indhentelsen af L's underskrift på fuldmagten 21/12 1998 og herunder give en rimelig forklaring på, hvordan det kunne være muligt i tidsrummet mellem lidt før kl. 12, hvor dokumentet blev skrevet ud fra hans computer, og kl. 15, hvor notarialkontoret lukkede, at skaffe L's underskrift.

De tiltalte havde samstemmende forklaret, at T den 13/1 1999 ca. kl. 22 bragte dokumenter til R på Admiral Hotel. Mødet var bekræftet af R's veninde og en hotelgæst.

Retten lagde endvidere vægt på, at R's forklaring om hændelsesforløbet støttedes af de indhentede teleoplysninger. Der var ikke overensstemmelse mellem T's forklaring og forklaringer afgivet af R's veninde og bestyrelsesmedlemmet vedr. flere detaljer. T's forklaring om modtagelsen af selvskyldnerkautionen på Alsace havde ikke støtte i andre oplysninger i sagen og måtte efter det foreliggende tilsidesættes som usandsynlig og utroværdig.

Også forklaringer fra flere vidner om T's optræden og udtalelser umiddelbart før sagens afsløring den 20/1 1999 pegede efter rettens opfattelse i retning af, at T havde været klar over, at aftalerne med forsikringsselskabet ikke hvilede på et lovligt grundlag.

Det fandtes ligeledes bevist, at R i det væsentlige var bekendt med, hvilke transaktioner dokumenterne i forhold 5 indgik i. De norske kontrahenter var blevet påført en væsentlig risiko for at lide et betydeligt tab. De tiltalte måtte efter rettens opfattelse have været bekendt med, at der bestod denne tabsrisiko.

Herefter blev de tiltalte fundet skyldige efter tiltalen i forhold 5.

R blev idømt 5 års fængsel, T 6 år. Retten bemærkede bl.a.:

"For R's vedkommende er der endvidere i formildende retning taget hensyn til, at han har medvirket til sagens opklaring."

Der skete rettighedsfrakendelse for begge indtil videre med hensyn til at være stiftere, direktører eller medlemmer af bestyrelsen i selskaber m.v. Hos T blev konfiskeret et beløb i spansk valuta svarende til ca. 1 mill. kr. De tiltalte havde været frihedsberøvet ca. 6 uger. T skulle betale de fulde sagsomkostninger, for R's vedkommende skulle statskassen betale 100.000 kr. + moms af de samlede forsvarersalærer på ca. 770.000 kr. + moms.

R ankede med påstand om formildelse i det ikke erkendte omfang og i øvrigt formildelse, navnlig således, at dommen blev gjort betinget. Der blev henvist til straffelovens § 84 og § 85.

T påstod frifindelse.

Anklagemyndigheden påstod domfældelse i overensstemmelse med byrettens bevisresultat samt skærpelse. Strafpåstanden lå på 8 år til hver. Der var påstand om rettighedsfrakendelse og konfiskation af 25 mio. pesetas hos T.

En række banker havde nedlagt påstande om erstatning med sammenlagt 319 mio. kr. Disse krav blev henvist til civilt søgsmål.

For landsretten blev der bl.a. fremlagt en række nye oplysninger, navnlig registrerede historiske teleoplysninger om et betydeligt antal mobiltelefonkontakter hos de tiltalte. Derudover tekniske erklæringer om udfærdigelsen af en række dokumenter på T's kontor.

Der var på ny en omfattende vidneførsel.

Der var mellem parterne enighed om, at 14 dokumenter omfattet af tiltalen, som angav sig underskrevet af L, alle var falske.

Det fandtes vedr. de forhold, der lå længst tilbage i tid, uden betydning, at R ændrede sin forklaring om datoen for tilblivelsen af enkelte af de pågældende dokumenter.

R erkendte fortsat dokumentfalsk og blev mod sin benægtelse dømt for bedrageri, da han var klar over, hvad dokumenterne skulle anvendes til, hvilket ville medføre betydelig risiko for formuetab for banken.

T gjorde bl.a. gældende, at han ikke, som forklaret af R, havde været til stede, da dokumenterne blev udfærdiget, og fremkom med nye forklaringer om sin færden på baggrund af de indhentede oplysninger.

Landsretten tilsidesatte en vidneforklaring fra en hos T ansat direktør D som "åbenbart usandfærdig" og fortsatte:

"De nye oplysninger, der er forelagt for landsretten, findes ikke at bestyrke rigtigheden af T's seneste forklaringer.

Da der heller ikke i øvrigt for landsretten er fremkommet oplysninger af væsentlig betydning for vurderingen af forholdet, og da det som nævnt findes uden betydning, at R har ændret sin forklaring om datoen for tilblivelsen af enkelte dokumenter, tiltrædes det af de af byretten anførte grunde, at også T er fundet skyldig i dokumentfalsk og bedrageri."

Heller ikke nye forklaringer vedr. forhold 2 og 3 førte til en ændret vurdering af forhold 2 og 3.

I forhold 4 lagde landsretten til grund, at den falske underskrift på et dokument var påført af R på notarkontoret under T's tilstedeværelse, og fandt begge skyldige som fastslået i den indankede dom.

Vedr. forhold 5 bemærkede landsretten bl.a.:

"Under behandlingen af ankesagen har navnlig begivenheder med tilknytning til datoerne den 21. december 1998 og den 13. januar 1999 været genstand for en betydelig bevisførelse."

T skiftede under ankesagen forklaring om, hvorvidt han havde været til stede på notarkontoret den 21/12 1998. Efter de tekniske oplysninger var dokumenterne udprintet på T's kontor samme dag henholdsvis kl. 10.54 og kl. 11.12. Kort efter havde han telefoneret, dels på kontoret eller i nærheden, dels i den indre by. På baggrund af det tidsmæssige forløb, lagde landsretten til grund, at de tiltalte var på notarkontoret inden frokost, og fortsatte:

"Som følge heraf har det været tidsmæssigt udelukket - som forklaret af T - at bringe udkastet til fuldmagt til L, indhente hans underskrift samt tilbagelevere den underskrevne fuldmagt inden mødet på notarkontoret."

Advokat A's forklaring om vitterlighedspåtegning på dokumenter den 13/1 1999 blev på baggrund af både de tiltaltes og andre vidners forklaring tilsidesat som "åbenbart usandfærdig".

Landsretten fortsatte, side 12:

"Udover til dels nye tidsmæssige oplysninger vedrørende hændelsesforløbet den 21. december 1998 er der ikke i øvrigt fremkommet nye oplysninger af væsentlig betydning for bedømmelsen af forholdet i dets helhed.

Herefter, og af de grunde, byretten har anført, findes de tiltalte også efter bevisførelsen for landsretten begge skyldige i dokumentfalsk og bedrageri.

Også landsretten finder, at de bedrageriforhold, de tiltalte er fundet skyldige i, skal henføres under straffelovens § 286, stk. 2.

Straffen fastsættes for hver af de tiltalte efter straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 279, og § 172, stk. 1, jf. § 171, stk. 1.

Fem voterende finder, at straffen for tiltalte R passende kan fastsættes til fængsel i 4 år.

Én voterende finder, at straffen for denne tiltalte bør fastsættes til fængsel i 5 år.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Landsretten har ikke fundet grundlag for at bringe straffelovens § 84, stk. 1, nr. 5 og nr. 9, eller § 85 i anvendelse.

Fem voterende finder straffen for tiltalte T passende.

Én voterende finder, at straffen bør fastsættes til fængsel i 5 år.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet.

Efter karakteren og omfanget af den begåede kriminalitet er der ikke grundlag for at gøre straffene eller nogen del heraf betinget."

Der skete rettighedsfrakendelse og konfiskation som i byrettens dom.

Landsforeningens Meddelelse 2/2002

Sædelighedssag - Anden kønslig omgængelse med steddatter - Blufærdighedskrænkelser - Erstatning - Betinget straf

Straffelovens § 56, § 224 og § 232, erstatningsansvarslovens § 26

T havde i flere tilfælde over nogle måneder i 1997 befølt sin dengang 11-årige steddatter D i skridtet uden på bukserne, ligesom han formåede hende til at beføle sit lem. Landsretten henførte alene dette under blufærdighedskrænkelser og afsagde med kraftig dissens en betinget dom på 3 måneders fængsel, under hensyn til forholdets karakter og den tid, der var forløbet. Erstatning på 10.000 kr. til D.

V.L. 11 A afd. a.s. S-1787-01, 31/10 2001

T på 33 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 224, jfr. § 222, stk. 2, og § 223, stk. 1, ved fra december 1996 til oktober 1997 i flere tilfælde at have befølt sin steddatter, D på 11 år, i skridtet, ligesom han formåede hende til at beføle og gnide sit lem.

T nægtede sig skyldig. Det fremgik af byrettens dom, at D afgav en sikker og klar forklaring. Hun havde selv rejst sagen gennem de sociale myndigheder. Byretten fandt det bevist, at T fra juni til august 1997 tre til fire gange havde indfundet sig på D's værelse om natten, hvor han befølte hende i skridtet uden på bukserne, og én gang tog hendes hånd og førte den hen til sit lem og med sin hånd over hendes fik hende til at berøre det og bevæge hånden om det.

Straffen blev efter de anførte bestemmelser udmålt til fængsel i 3 måneder. D fik 10.000 kr. i torterstatning.

T ankede med påstand om frifindelse, subsidiært at forholdet i det hele blev henført under straffelovens § 232. T påstod endvidere formildelse, navnlig således at straffen blev gjort betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste.

Anklagemyndigheden påstod skærpeelse. D påstod erstatningen stadfæstet. T påstod frifindelse herfor.

Der var en omfattende bevisførelse for landsretten, herunder af socialpædagog og -rådgiver, til hvem D havde betroet sig.

Landsretten udtalte:

"Også for landsretten har D afgivet en sikker forklaring, der fremstår som troværdig. Herefter og i øvrigt af de grunde, der er anført i byrettens dom, tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i perioden fra midten af juni til slutningen af august 1997 3 - 4 gange at have indfundet sig på D's værelse, og der at have befølt hende i skridtet uden på bukserne og en gang at have taget hendes hånd og ført den hen til sit lem og med sin hånd over hendes fået hende til at berøre det og bevæge hånden om det.

Efter karakteren af det, som tiltalte er fundet skyldig i, er tiltalte alene skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232, og landsretten frifinder derfor tiltalte for overtrædelse af straffelovens § 224, jf. § 222, stk. 2, og § 223, stk. 1.

Straffen er passende fastsat til fængsel i 3 måneder.

Tre voterende udtaler:

Efter forholdets karakter og under hensyn til den tid, der er forløbet, siden forholdet blev begået, er det forsvarligt at gøre straffen betinget med vilkår som fastsat nedenfor.

Tre voterende udtaler:

Efter forholdets karakter er der ikke grundlag for at gøre straffen betinget.

Der afsiges dom efter stemmeafgivelsen.

De juridiske dommere tiltræder dommens afgørelse om godtgørelse.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen."

Vilkårene omfattede en prøvetid på 1 år.

- 00000 -

Oversigt over erstatningsbeløb i nyere sædelighedssager i Lf.Medd 1103/2000.

Landsforeningens Meddelelse 3/2002

Dokumentfalsk - Hæleri - Strafnedsættelse - Afhængighedsforhold og pres

Straffelovens § 56, § 84, § 171 og § 290

Kvinde dømt for hæleri og dokumentfalsk, idet hun lod sig skrive som ejer af en BMW til 0,6 mio. kr., selv om købesummen stammede fra et omfattende cigarettveri. Siden krævede hun bilen udleveret og afgav over for politiet urigtige forklaringer om finansieringen af bilen, ligesom hun som dokumentation for sin økonomiske formåen bl.a. brugte et falsk lånedokument på kr. 300.000 i by- og landsret i forbindelse med kendelse om beslaglæggelse af bilen.

Københavns Byrets 19. afd. nr. 19.26119/01, 23/11 2001

K på 49 år var tiltalt som ovenfor beskrevet. Hun nægtede sig skyldig og var ikke tidligere straffet.

Retten fandt hende skyldig i den rejste tiltale. Forholdene lå fra maj - december 1999. Om de personlige forhold var det i dommen oplyst i tilslutning til en foretagen personundersøgelse, at K var sygemeldt, da hun havde det meget dårligt på grund af sagen og derfor ikke var i stand til at arbejde. Straffen blev fastsat til fængsel i 6 måneder. Byretten fortsatte:

"Retten finder det imidlertid upåkrævet, at den idømte straf fuldbyrdes. Straffuldbyrdelsen udsættes derfor i medfør af straffelovens § 56, stk. 2, som nedenfor bestemt.

Ved straffastsættelsen har retten lagt vægt på, at tiltalte har været under pres på grund af de familiemæssige relationer til A, herunder den telefoniske kontakt fra A efter han var blevet varetægtsfængslet. Retten har endvidere lagt tiltaltes forklaring vedrørende baggrunden for udarbejdelsen af det falske gælds-brev til grund og fundet, at hun derved har været under et vist pres. Endelig har retten lagt vægt på tiltaltes gode personlige forhold, sagens konsekvenser for tiltalte og hendes familie og til den tid der er forløbet, siden de strafbare forhold blev begået."

Vilkårene omfattede en prøvetid på 1 år.

Medsigtedes overværelse af indenretlig forklaring - Retsmøde - Kæreadgang

Retsplejelovens § 748 og § 968

Ved to selvstændige retsmødebegæringer var der rejst sigtelser mod A og B bl.a. for et større villaindrud samt røveri af særlig farlig karakter med skarpladt pistol på et postkontor. Under retsmødet med A rejste B's forsvarer krav om, at B blev bragt til stede. A's forsvarer tilsluttede sig begæringen, men byretten afsagde kendelse om B's udelukkelse med en standardbegrundelse, der blev stadfæstet af landsretten. Anklagemyndigheden havde gjort gældende, at byrettens beslutning ikke kunne kæres, men fik ikke medhold i dette punkt.

Ø.L. 10. afd. kære nr. S-3887-01, 27/11 2001

A og B var sigtet for bl.a. et større villaindrud samt røveri af særlig farlig karakter med skarpladt pistol på et postkontor. Der var udarbejdet særskilte retsmødebegæringer om indenretligt forhør med henblik på overvejelse af tiltalerejsning ved nævningeting - eller behandling som tilståelsessag.

Begge var varetægtsfængslet. Ingen af dem var imidlertid isoleret ved retsmødet for A den 7/11, hvor B's forsvarer protesterede mod, at B blev begæret udelukket fra at overvære retsmødet. A havde under efterforskningen givet udtryk for, at han var bange for medgerningsmænd.

B's forsvarer fremhævede, at frygten på intet tidspunkt havde været rettet mod B. Dennes navn var på det tidspunkt, hvor A gav udtryk for frygt, ikke nævnt.

A's forsvarer tilsluttede sig protesten og anførte, at A's frygt for repressalier var rettet mod de forurettede i indbrudsforholdet.

Byretten afsagde følgende

K E N D E L S E:

"Medsigtede B har som sigtet i samme sag som A som udgangspunkt krav på at overvære retsmødet jf. retsplejelovens § 748, stk. 1.

Under hensyn til sagens karakter, herunder at en uforbeholden forklaring af A ellers ikke kan forventes, og til B's stilling til sagen, findes hensynet til sagens opklaring at kræve, at B udelukkes fra retsmødet jf. retsplejelovens § 748, stk. 5."

Forsvareren for B kærede, og retten besluttede at tillægge kæremålet opsættende virkning.

Forsvareren for A bekræftede skriftligt over for landsretten, at A havde tilkendegivet, at hans forklaring på ingen måde ville blive påvirket af B's tilstedeværelse, idet A's frygt for repressalier udelukkende var rettet mod de forurettede i indbrudsforholdet.

Anklagemyndigheden påstod principalt kæremålet afvist, subsidiært stadfæstelse. Der var henvist til RPL § 968, stk. 2 om domsforhandlingens hurtige fremme, som også omfattede den umiddelbare forberedelse af domsforhandlingen. Der blev henvist til en ældre kendelse i U 78.224 VLK.

Vedr. det materielle blev der henvist til, at B var sigtet i tre forskellige sagskomplekser, en eventuel sammenlægning af sagerne burde ske for så vidt angik B - ikke i forhold til de tre medgerningsmænd.

A havde under afhøringer givet udtryk for, at han ikke ville oplyse identiteten på den person, der havde skaffet ham våbnet, af hensyn til repressalier.

Han havde efter at være foreholdt politiets efterforskning senere bekræftet, at B havde medvirket til tyveriet og havde leveret gerningsvåbnet til røveriet.

Forsvareren for B bemærkede, at B erkendte tyveriet, men nægtede røveriet. Han vidste ikke, at den pistol, han overlod til A, skulle bruges til røveri.

Forsvareren henviste til, at udelukkelse fra retsmøder skulle have undtagelsens karakter, og der var intet, der tydede på, at B's tilstedeværelse ville påvirke A's forklaring. Begge havde afgivet forklaring flere gange til politiet og var gjort bekendt med hinandens forklaring.

Han fandt ikke, at der var sådanne tungvejende grunde som anført i U 1999.113 HK, hvor en af de medsigtede havde rettet henvendelse til politiet og oplyst, at han var blevet truet på livet. I den pågældende sag var de, der var udelukket fra retsmødet, isoleret.

Landsretten udtalte:

"Den af byretten afsagte kendelse findes ikke at være afgivet under domsforhandlingen eller under dennes forberedelse. Der er herefter ikke grundlag for at afvise kæremålet i medfør af retsplejelovens § 968, stk. 2.

Det tiltrædes, at sagens opklaring undtagelsesvist gør det påkrævet, at sigtede B udelukkes fra at overvære det pågældende retsmøde, hvorfor

b e s t e m m e s:

Den påkærede kendelse stadfæstes."

Forsvareren bemærker bl.a.:

"I betragtning af at Anklagemyndighed og forsvarer har ofret kæreskrifter på flere sider, kan man endnu engang forbavses over, at Landsretten ikke kunne ofre lidt flere kræfter på en begrundelse, så man i det mindste vidste, hvad der var relevant for deres afgørelse."

Landsforeningens Meddelelse 5/2002

Varetægtsfængsling - Isolation

Retsplejeloven § 770 c

A og B havde været varetægtsfængslet i tæt ved 3 måneder sigtet i en narkosag. Anklagemyndigheden begærede fristen forlænget i yderligere nogle uger i isolation under henvisning til, at der i den følgende periode skulle være indenretligt forhør over en tredje sigtet i sagen, for hvem der allerede var truffet afgørelse om fortsat isolation. Byretten udtog af isolation, og landsretten stadfæstede.

Ø.L. 13. afd. kære nr. S-4155-01, 27/11 2001

Alle tre var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 191, ved i forening med henblik på videreoverdragelse at være i besiddelse af 9,3 kg amfetamin, skjult i et reservehjul i en bil, som var blevet bragt til standsning af politiet.

I grundlovsforhør den 25/8 2001 blev alle tre fængslet og isoleret.

A og B nægtede overhovedet at udtale sig til politiet. C, der havde kørt i bilen med reservehjulet sammen med B, forklarede, at han sammen med B skulle besøge en pige. Han nægtede kendskab til A, der var fulgt med i en anden bil bagefter de to.

C havde ved en fristforlængelse den 19/10 2001 oplyst, at han gerne ville lade sig afhøre, men at han ikke havde nyt at forklare siden de sidste afhøringer. Ved en fejl blev denne oplysning ikke videregivet af anklageren til politiet. Afhøringen fandt derfor først sted den 20/11. C forklarede mere detaljeret, men holdt i realiteten fast ved de forklaringer, han tidligere havde afgivet i sagen.

Der var den 10/10 blevet udarbejdet retsmødebegæring. Der var berammet retsmøde vedr. C til den 5/12.

Landsretten havde den 12/11 stadfæstet, at C fortsat skulle være isoleret.

A og B ønskede ikke at medvirke til indenretlige forhør.

Anklageren begærede i retsmødet og i kæreskriftet, at de sigtede A og B, der begge var rocker-relaterede, blev fortsat isoleret til den 5/12, så de blev afskåret fra at samstemme deres forklaringer.

Byretten forlængede fængslingen i 4 uger til den 21/12 2001, men afsagde om isolationen følgende

K e n d e l s e:

"Det fremgår af sagen, at arrestanten blev varetægtsfængslet i isolation den 25. august 2001 og siden har været isoleret, og at der ved rettens kendelse af 16. november 2001 blev truffet bestemmelse om, at den medsigtede C fortsat skal være isoleret indtil den 5. december 2001.

Retten finder herefter ikke, at arrestanten har mulighed for at vanskeliggøre forfølgningen i sagen ved gennem andre indsatte eller på anden måde at påvirke den medsigtede, inden denne afgiver indenretlig forklaring. Da der ikke er oplyst andre omstændigheder, der gør fortsat isolation ud over 3 måneder påkrævet, jf. retsplejelovens § 770 c, stk. 3, er betingelserne for fortsat isolation herefter ikke opfyldt, hvorfor

b e s t e m m e s:

Begæringen om fortsat isolation af arrestanten A tages ikke til følge."

Retten afsagde kort efter tilsvarende kendelse vedr. B.

Kæremålet blev tillagt opsættende virkning.

Forsvareren for A henviste til forarbejderne til ændringen af isolationsbestemmelserne og fremhævede bl.a., at C var blevet genafhørt den 20/11, uden at dette i realiteten havde frembragt nye oplysninger. Der syntes derfor ikke at være udsigt til, at der ved det kommende indenretlige forhør blev bragt afgørende nyt frem. Da C var fortsat isoleret, var der etableret tilstrækkeligt værn mod påvirkning fra de medsigtede, om hvem der i øvrigt ikke forelå oplysninger om, at de skulle have forsøgt at komme i kontakt med C, hverken direkte eller indirekte.

Landsretten stadfæstede i henhold til byrettens grunde.

Landsforeningens Meddelelse 6/2002

Færdselsloven - Vigepligt - Frakendelse - Egen skyld

Færdselslovens § 26

T havde i et kryds med højttænder stoppet op et kort øjeblik, inden han langsomt fortsatte ud i krydset, som han næsten nåede at passere, da han blev påkørt af en knallert, der kørte væsentligt hurtigere end tilladt. Efter en samlet bedømmelse skete der frifindelse for påstanden om betinget frakendelse, men T blev idømt en bøde på 1.500 kr.

Ø.L. 21. afd. a.s. S-3760-00, 29/11 2001

T var tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1 og § 26, stk. 2, ved at have kørt frem i et kryds med højttænder, hvorved han blev påkørt af en knallert med skade på person og materiel til følge. Der var påstand om bøde og betinget frakendelse. T var ustraffet og nægtede sig skyldig.

Byretten bemærkede:

"I overensstemmelse med tiltaltes forklaring, der støttes af vidnet V's forklaring lægges det til grund, at tiltalte ikke standsede helt op bag højttænderne på Bogensevej inden han fortsatte ligeud i krydset ved Gl. Hovedvej, hvorefter en knallert ført ad Gl. Hovedvej af vidnet K stødte sammen med den af tiltalte førte bil. Da tiltalte utvivlsomt havde ubetinget vigepligt for knallertføreren, findes tiltalte skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1 og § 26, stk. 2.

Straffen fastsættes efter færdselslovens § 118, stk. 1, jf. § 3, stk. 1 og § 118, stk. 1 jf. stk. 2, jf. § 26, stk. 2 til en bøde på 1.500 kr.

Forvandlingsstraffen er hæfte i 6 dage.

Uanset om det efter de afgivne forklaringer er uvist om knallertføreren havde lys på må det, da vidnet V har forklaret, at dette vidne så knallertføreren ca. 20-30 meter før sammenstødet, lægges til grund som bevist, at tiltalte overså knallertføreren, og at tiltalte derfor ikke overholdt sin ubetingede vigepligt overfor denne. Det lægges endvidere i overensstemmelse med vidnet K's forklaring til grund, at dette vidne kom kørende på kørebanen og ikke ad cykelstien. Uanset at knallerten blev ført med en hastighed over det tilladte og uanset om knallertens sammenstød med tiltalte skete som anført på det i sagen fremlagte rids over uheldsstedet eller på det på ridset med 2 b markerede sted, findes tiltalte ved ikke at have standset helt op bag hjagtænderne på Bogensevej og ved at have overset knallertføreren, der blev ført ad en befærdet landevej, samt ved ikke at have overholdt sin ubetingede vigepligt overfor knallertføreren, hvorfor der skete sammenstød med såvel materiel- som personskade til følge, at have ført motordrevet køretøj på en sådan måde, at førerretten skal frakendes ham."

Resultatet var en bøde på kr. 1.500 og sædvanlig betinget frakendelse.

T ankede med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse, således at førerretten ikke blev frakendt betinget. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Landsretten udtalte:

"Efter bevisførelsen for landsretten finder retten ikke at kunne afvise tiltaltes forklaring om, at han trådte på bremsepedalen og lige nåede at stoppe op et ganske kort øjeblik, inden han langsomt fortsatte ud i krydset, som han næsten havde nået at passere, da han blev påkørt af knallerten, som blev fremført med en væsentlig højere hastighed end tilladt. Efter en samlet vurdering af hændelsesforløbet findes tiltalte herefter at have gjort sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 26, stk. 2 og § 3, stk. 1, som fastslået af byretten, hvorimod tiltalte ved sin kørsel ikke findes at have udvist en uopmærksomhed i en sådan grad, at betingelserne for en betinget førerretsfrakendelse er opfyldt. Tiltalte frifindes derfor for anklagemyndighedens påstand herom.

T h i k e n d e s f o r r e t:

T straffes med en bøde på 1.500 kr. Forvandlingsstraffen er fængsel i 6 dage."

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer:

"Jeg synes at dommen er interessant fordi retsformanden tilkendegav ved domsafsigelsen, at det var i "tidens ånd" at specificere, hvor man tidligere nærmest havde anvendt et skema i forbindelse med vurdering af hvorvidt førerretten skulle betinget frakendes."

- oo0oo -

Redaktøren henviser til en oversigtsartikel i Lf.Medd 11/2001, særligt side 39 f om vigepligt og skemaet side 58, hvor man kan se noget om betydningen af egen skyld.

Landsforeningens Meddelelse 7/2002

Politiafhøringer - Handicappede - Vidneførsel ved politifolk

Retsplejelovens § 752 og § 877

Under en nævnevingsesag med knivstikkeri begærede anklagemyndigheden en kriminalassistent afhørt som vidne om den forklaring, den stærkt handicappede T skulle have afgivet over for ham ude på gerningsstedet. Landsretten afslog på forsvarerens begæring den ønskede vidneførsel.

V.L. 4. afd. S-2100-01, 4/12 2001

T, der var tiltalt for knivstikkeri, var svagtseende og kunne kun udtrykke sig ved hjælp af ordene ja og nej. Han svarede med bistand fra sin far på spørgsmål, at han kendte forurettede, han havde ikke set hende med blod på eller været inde på hendes værelse med en kniv, han havde set ambulance og politi på stedet.

En politimand blev afhørt om egne iagttagelser på gerningsstedet, herunder at T havde låst sig inde på badeværelset og hans reaktion, da han gik forbi forurettedes værelse.

En kriminalassistent blev herefter afhørt om sin kontakt med tiltalte. Forsvareren protesterede mod vidneafhøringen, da den som følge af T's særlige forhold i realiteten var en afhøring om, hvad T havde fortalt til politirapport. T var ikke blevet vejledt om sine rettigheder, og rapporten kunne derfor ikke anvendes som bevis, jfr. U 97.336. Forsvareren henviste endvidere til, at T iflg. mentalerklæringen kunne forstå spørgsmål og svare adækvat.

Anklageren fastholdt begæringen om de fortsatte afhøringer og anførte til støtte herfor, at der alene var tale om en afhøring om, hvorledes afhøringen af tiltalte rent faktisk havde fundet sted.

Efter votering afsagdes følgende

K E N D E L S E:

"Landsretten finder under hensyn til tiltaltes mentale tilstand, hvorefter han ikke er i stand til at afgive en forklaring, bortset fra enstavelsesord og ved at forevise gerningssted, gerningsvåben o.s.v. for den afhørende kriminalassistent, at vidnets gengivelse af tiltaltes adfærd må sidestilles med en gengivelse af en forklaring. Det er herefter betænkeligt at tillade afhøringen af vidnet, og landsretten tager derfor forsvarets begæring om, at afhøringen af vidnet under de foreliggende omstændigheder ikke tillades, til følge.

T h i b e s t e m m e s:

Forsvarerens begæring om, at afhøring af kriminalassistent K vedrørende tiltaltes adfærd ikke tillades, tages til følge."

- oo0oo -

Se i øvrigt Rigsadvokatens Meddelelse a 5/95 om afhøring af mentalt handicappede, samt Lf.Medd. 87/1999.

Landsforeningens Meddelelse 8/2002

Klageretskendelse - Forsvarerbeskikkelse - Menneskerettigheder

Retsplejelovens § 733 og § 736, Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6

T blev i juni 2001 idømt 2½ års fængsel for rufferi og ankede til frifindelse. Landsretten besluttede at tilbagekalde forsvarerbeskikkelsen af advokat A begrundet med, at det med advokatens kalender først var muligt at gennemføre domsforhandlingen i maj 2002, hvorved der var risiko for ansvar efter EMK art. 6. Klageretten omgjorde kendelse. Kort tid efter ankemeddelelsen anmodede A om at blive beskikket. Grundet landsrettens forhold modtog hun først henvendelse om berømmelse af sagen omkring 3½ måned efter sin anmodning om beskikkelse. T var ikke fængslet, og der var ikke medtiltalte i sagen, hvorfor der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at tilbagekalde beskikkelsen.

Den Særlige Klageret, K-106-01, 11/12 2001

Kendelsen gengives i sin helhed:

"Ved kæreskrift af 9. november 2001 har advokat A kæret Østre Landsrets 1. afdelings beslutning af 5. november 2001 om tilbagekaldelse af beskikkelse som forsvarer for T.

T blev ved Københavns Byrets dom af 26. juni 2001 fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 228, stk. 1, nr. 2 og nr. 3 - rufferi - i en række tilfælde begået mellem februar 1997 og januar 2001. T blev idømt en fængselsstraf på 2 år og 6 måneder samt konfiskation af 4.000.000 kr.

Dommen er anket af T til frifindelse, subsidiært formildelse, og af anklagemyndigheden til skærpeelse.

Landsrettens beslutning om tilbagekaldelse af forsvarerbeskikkelsen for advokat A begrundes med, **at** det med de af advokat A meddelte ledige dage reelt først er muligt at gennemføre en domsforhandling i et sammenhængende forløb i maj måned 2002, **at** risikoen for ansvar efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, stk. 1, vil kunne indtræde, hvis domsforhandlingen først gennemføres om ca. 6 måneder fra afgørelsens tidspunkt, og **at** der herefter findes at foreligge sådanne retsplejemæssige hensyn til sagens behørlige fremme, at beskikkelsen bør tilbagekaldes.

Advokat A har bl.a. anført, **at** byretten afsagde dom den 26. juni 2001, **at** hun den 10. juli 2001 anmodede om at modtage beskikkelse, **at** hun først modtog beskikkelsen den 20. august 2001, **at** hun ikke har modtaget henvendelse fra landsretten før en telefonopringning den 24. oktober 2001 (4 måneder efter byrettens dom), **at** hun den 25. s.m. skriftligt besvarede henvendelsen med ledige dage, **at** hun har tilbudt seks ledige dage i januar 2002, **at** sagen nu er berammet i januar 2002, **at** beskikkelsen af hende ikke ville forsinke sagen, **at** tiltalte er på fri fod, og **at** der ikke i sagen er andre medtiltalte at tage hensyn til.

Landsrettens 1. afdeling har udtalt bl.a., **at** sagen er omregistreret fra 12. til 1. afdeling, idet 12. afdeling p.g.a. verserende og allerede berammede sager ikke inden for forsvarlig tid kunne beramme domsforhandling i sagen, og **at** kærendes påstand om berammelse i januar 2002 ikke kan realiseres, allerede fordi afdelingen har berammet sager på nogle af de af advokat A anførte dage.

Anklagemyndigheden har udtalt, at sagen af de grunde, der er anført af landsretten, bør domsforhandles i januar 2002, hvilket ikke vil være muligt, hvis advokat A er forsvarer i sagen.

Østre Landsrets 1. afdeling har oplyst, at advokat B nu er beskikket som forsvarer for T, og at sagen er berammet til foretagelse den 8., 9., 10., 15., 23. og 24. januar 2002.

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Marie-Louise Andreasen, Hans Christian Thomsen, Hans Ulrik Bruhn, Vagn Greve og Preben Lunn.

Kort tid efter ankemeddelelsen anmodede advokat A om beskikkelse. Grundet landsrettens forhold modtog hun først henvendelse om berammelse af sagen omkring 3½ måneder efter sin anmodning om beskikkelse. Under henvisning hertil, til at tiltalte ikke er fængslet, og til at der ikke er medtiltalte i sagen, finder klageretten ikke i retsplejelovens § 736, stk. 2, jf. § 733, stk. 2, tilstrækkeligt grundlag for at beskikkelsen af advokat A som forsvarer for T tilbagekaldes. Det forhold, at sagen eventuelt må udsættes til maj måned 2002, kan ikke føre til andet resultat.

Thi bestemmes:

Den påkærede beslutning ændres, således at advokat A på ny beskikkes som forsvarer for T."

Landsforeningens Meddelelse 9/2002

Vold, grov - Nødværge - Våbenloven

Straffelovens § 13 og § 245, våbenlovens § 4

T stak R med en saks, hvor den ene klinge var knækket af, hvorefter R tildelte T et slag i hovedet med en ølflaske. R blev frifundet på grund af exces i nødværge. T blev idømt 6 måneders fængsel og udvist. Saksen sidestillet med våben.

Københavns Byrets 33. afd. nr. 28969/01, 5/12 2001

T og R, begge 30 år, var tiltalt, R for overtrædelse af straffelovens § 245, ved på gaden at have tildelt T et slag i hovedet med en ølflaske, hvorved der opstod en flænge.

T for overtrædelse af våbenlovens § 10, jfr. § 4, stk. 1, ved på gaden at være i besiddelse af en saks, som var omdannet til et stik- eller stødvåben, idet den ene klinge var knækket af.

T i forhold 3 for overtrædelse af straffelovens § 245, ved på gaden at have stukket R i venstre side med saksen, hvorved der opstod behandlingskrævende skade og hospitalsindlæggelse i 5 dage.

Der var påstand om straf, konfiskation af saksen og udvisning af T. Sidstnævnte nægtede sig skyldig. R nægtede sig skyldig under henvisning til, at han handlede i nødværge. Ingen af dem var tidligere straffet.

Fire vidner, herunder en politiassistent, afgav forklaring.

Lægeattesten bekræftede stiksåret og indlæggelsen af R.

Byretten lagde til grund, at R var fulgt efter T og en kammerat efter et tidligere sammenstød. T vendte sig om og gik mod R og stak ham i venstre side af kroppen med en saks, hvorefter R slog T i hovedet med en flaske, der knustes.

T blev derfor fundet skyldig i forhold 3, men også våbenlovsovertrædelsen, idet saksen måtte sidestilles med en kniv, idet den ene klinge var knækket af saksen. Byretten fortsatte:

"På baggrund af tiltalte T's angreb med kniven har tiltalte R været berettiget til at foretage en nødværgehandling, jf. straffelovens § 13. Ved at slå tiltalte T i hovedet med en flaske findes tiltalte R imidlertid at have overskredet grænserne for lovlig nødværge, jf. straffelovens § 13, stk. 1. Da overskridelsen imidlertid findes rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse, er tiltalte R i medfør af straffelovens § 13, stk. 2, fri for straf i forhold 1."

T fik fængsel i 6 måneder, saksen konfiskeredes, og han blev udvist i 5 år. Da der intet er oplyst om nationalitet eller personlige forhold i dommen, kan man måske gætte, at hans ophold i landet var kortvarigt eller midlertidigt.